

Het erwtenkrabbetje *Pinnotheres pisum* (Linnaeus, 1758) na een winterstorm in februari 2005 te De Panne

René Billiau

Op donderdag 17 februari 2005 bracht ik een bezoek aan het strand van De Panne. Op de website van de strandwerkgroep kan je in "forum" een kort verslag lezen van dit bezoek. De grote hoeveelheid aangespoeld materiaal zette me aan om nog eens een bezoek te brengen aan het strand van De Panne op 22 februari. De tocht ging vanaf het Leopold I monument richting de Franse grens.

Er waren vier vloedlijnen met enorm veel materiaal. De zoektocht begon aan de op één na laagste vloedlijn. Daar lagen heel veel Amerikaanse zwaardscheden *Ensis directus* (M), levend, en dood met en zonder vleesresten. Het waren er honderdduizende. Daartussen levende gewone kokkel *Cerastoderma edule* (M), levende gewone tapijtschelp *Venerupis senegalensis* (A), levende grote strandschelp *Matra corallina cinerea* (A) en levende stevige strandschelp *Spisula solida* (A). (M = massaal; A = algemeen)

De *C. edule* werden onderzocht en bij het openen van de eerste was er een erwtenkrabbetje *Pinnotheres pisum* aanwezig. Dit succes zette me aan om nog andere *C. edule* te onderzoeken. In de 60 onderzochte *C. edule* zaten er 13 erwtenkrabbetjes, d.w.z. 21,7% van de *C. edule* waren bewoond door *P. pisum*. Telkens was er maar één erwtenkrabbetje aanwezig per *C. edule*.

Thuis werd er gemeten en werden de geslachten nagekeken. Er waren acht wijfjes en vijf mannetjes. Dus 61,5% zijn vrouwtjes en 38,5% mannetjes in deze staalname. Van de acht wijfjes waren er zeven met een fel oranje tekening, zowel op de carapax als op het abdomen. Eén vrouwtje was op haar carapax licht oranje gekleurd en het abdomen was wit.

De carapax van de vijf mannetjes waren licht oranje gekleurd, hun abdomen was wit. Niet alle *P. pisum* werden gemeten. Alleen van het grootste en het kleinste werd het rugschild gemeten (zie tabel 1).

	Breedte in mm	Hoogte in mm	Verhouding B/H
Grootste ♀	7.4	7.0	1.06
Kleinste ♀	6.1	5.6	1.09
Grootste ♂	5.7	5.2	1.10
Kleinste ♂	3.0	2.8	1.07

Tabel 1: Breedte en hoogte van het rugschild van de erwtenkrabbetjes

Op www.krabben.net kan je lezen dat de vrouwtjes en mannetjes een rugschild tot respectievelijk 18 mm en 8 mm kunnen hebben. Alle gevonden individuen zijn hier heel wat kleiner. Deze verschillen zijn zeer groot, daarom ben ik gaan grasduinen in oudere nummers van De Strandvlo. Daar vond ik de erwtenkrabbetjes gemeten door M.-Th. Vanhaelen (2001). De grootste schildbreedte van het wijfje is 11mm en kleinste 8mm. Voor de mannetjes bedraagt dat respectievelijk 5mm en 2mm. De waarden die Marie-Thérèse aanhaalt liggen heel wat dichterbij de door mij gemeten exemplaren.

Alle erwtenkrabbetjes hadden rode ogen, zowel de wijfjes als de mannetjes. Bij het vergelijken van de scharen van de wijfjes t.o.v. deze van de mannetjes, was er een duidelijk verschil. De scharen van het mannetje zijn in verhouding veel zwaarder gebouwd dan die van het wijfje.

De controle van de levende tapijtschelp en levende strandschelp leverde geen enkel erwtenkrabbetje op. Opvallend was dat de voet van de gewone kokkel veel dikker is dan die van de stevige strandschelp. Dat houdt waarschijnlijk verband met de bouw van de schelp. De gewone kokkel is veel boller dan de stevige strandschelp.

Een vervolg kwam er op zondag 27 februari 2005. De rist van duizenden pikkende meeuwen deed mij besluiten om naar de laagste vloedlijn te gaan. Er waren opvallend veel stormmeeuwen *Larus canus* en kokmeeuwen *Larus ridibundus* aanwezig. De anders zo talrijke zilvermeeuwen *Larus argentatus* waren in de minderheid.

De overige drie vloedlijnen van vorige keer waren praktisch leeg. De hoogste vloedlijn was volledig ondergestoven. Ik had besloten andere bivalven te onderzoeken naar de aanwezigheid van *P. pisum*.

In het totaal werden er 20 bivalven onderzocht: 2 gewone mosselen *Mytilus edulis* en 18 kokkels. Dit leverde slechts drie erwtenkrabbetjes op, alle drie wijfjes. De afmetingen van de carapax van de kleinste en de grootste van die dieren worden in tabel 2 weergegeven.

	Breedte in mm	Hoogte in mm	Verhouding B/H
Grootste ♀	8,8	7,5	1,04
Kleinste ♀	7,6	6,4	1,19

Tabel 2: Afmetingen van de carapax van de erwtenkrabbetjes van 27 februari 2005

Op 22 februari lagen er veel grote strandschelpen. Ik had me voorgenomen deze nu ook te controleren, maar er werd geen enkel levend exemplaar aangetroffen. Vele waren aangepikt door de meeuwen. Alleen de vleesresten van de sluitspijeren waren nog aanwezig.

Tussen de vele Amerikaanse zwaardscheden lagen er honderden gewone slangsterren *Ophiura texturata* en drie rugschilden van de Noordzeekrab *Cancer pagurus*.

Ook in de toekomst zullen we het voorkomen van erwtenkrabbetjes in de verschillende soorten bivalven volgen.

Summary

During February 2005 the pea crab *Pinnotheres pisum* (Linnaeus, 1758) was present in the bivalves *Mytilus edulis* and *Cerastoderma edule* washed ashore at De Panne.

Literatuur

VANHAELN, M.-TH., 2001. Verschillende waarnemingen van het erwtenkrabbetje *Pinnotheres pisum* (Linnaeus, 1758) in april en mei 2001 te Koksijde. De Strandvlo, 21(3): 115-117.

**Westhoeklaan 13
8660 De Panne**